Väkivaltakuvauksen hallussapito ja törkeä lasta seksuaalisesti esittävä kuva

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta (HE 61/2025 vp)

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Ehdotukset ja tausta

- Esityksessä ehdotetaan, että
  1) raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädettäisiin rangaistavaksi (RL 17 lukuun uusi 17 a §) ja
  2) lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekomuoto (RL 20 lukuun uusi 21 a §).
- Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma (Vahva ja välittävä Suomi, s. 196):
  - Hallitus tiukentaa CAM- eli Child Abuse -materiaalia koskevaa sääntelyä vakavien rikosten uhreina olevien lasten suojelemiseksi. Väkivaltakuvauksen hallussapito kriminalisoidaan ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädetään törkeä tekomuoto. Lisäksi huolehditaan, että muun raa'an väkivaltamateriaalin hallussapito on kriminalisoitu ihmisten ja eläinten suojelemiseksi.

Nykytila

- Raakaa väkivaltaa esittävien kuvien hallussapito on tällä hetkellä lähtökohtaisesti sallittua
  - Kuvamateriaalin valmistaminen yleensä edellyttää raakaa ihmiseen tai eläimeen kohdistuvaa väkivaltaa
  - Voidaan käyttää rikollisiin tarkoituksiin tai esim. vaihdon välineenä lasta seksuaalisesti esittävien kuvien hankkimiseksi
- Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitorikoksessa ei ole törkeää tekomuotoa
  - Hallussapidetyn tai jaetun kuvamateriaalin määrän ja sisällön vaihtelu
  - Teknologinen kehitys, kuvien määrän kasvu, seksuaaliväkivallan vakavuus
  - Esityksen mukaan teon porrastaminen perustunnusmerkistöön ja törkeään hallussapitoon viestisi paremmin rikosten moitittavuudesta ja edistäisi soveltamiskäytännön yhtenäisyyttä.

Ehdotettu väkivaltakuvauksen hallussapitorikos

- Raakaa väkivaltaa esittävän kuvan tai kuvatallenteen oikeudeton hallussapito tulisi rangaistavaksi
  - Vain kaikkein raain väkivalta: sadistinen pahoinpitely, kidutus, itsetarkoituksellinen kärsimyksen aiheuttaminen
    - Myös esittämistavalla merkitystä
  - Koskisi sekä ihmiseen että eläimeen kohdistuvan väkivallan esittämistä
  - Ei soveltuisi pääsyn hankkimiseen kuviin tai kuvatallenteisiin
- Rangaistavuuden rajoitukset
  1) Kuvan tai kuvatallenteen luonne: tiedonvälitys, taiteellinen arvo
  2) Käyttötarkoitus: todistelu tai yleiseltä kannalta merkittävä käyttötarkoitus
  3) Muun näihin rinnastettavan syyn vuoksi pidettävä hyväksyttävänä

Ehdotettu törkeä tekomuoto lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle

- Ankaroittamisperusteet vastaisivat asiallisesti törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämistä koskevan rikoslain 20 luvun 20 §:n ankaroittamisperusteita:
  - lapsen erityisen nuori ikä,
  - kuvassa esitetään myös lapseen kohdistuvaa väkivaltaa tai lapsen kohtelua erityisen nöyryyttävästi,
  - rikoksen tekeminen erityisen suunnitelmallisesti ja
  - rikoksen tekeminen osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa.
- Lisäksi oltava kokonaisuutena arvostellen törkeä
- Rangaistusasteikko 4 kk – 4 vuotta vankeutta

Esityksen mukaiset pääasialliset vaikutukset

- Oikeushyvien suojan vahvistaminen
  - Lasten koskemattomuus ja häiriötön kehitys
  - Yleinen järjestys ja turvallisuus
- Vaikuttaminen kuvamateriaalin kysyntään ja tarjontaan
- Rangaistusten oikeasuhtaisuuden edistäminen ja vaikuttaminen rikosoikeusjärjestelmän oikeudenmukaisuuteen ja hyväksyttävyyteen
- Taloudelliset vaikutukset
  - Väkivaltakuvauksen hallussapitorikosten aiheuttama poliisin työmäärän lisääntyminen
  - Ehdottomia vankeusrangaistuksia törkeästä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidosta muutamia vuodessa: Risen kustannukset kasvaisivat noin 120 000 – 360 000 eurolla vuodessa

Kiitos!

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi